

NORGES HØYESTERETT

Den 1. juli 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Falch og Østensen Berglund i

HR-2025-1261-U, (sak nr. 25-097571STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Olav Arnfinn Ramel Haaland)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Arvid Malde)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over beslutning om retting av dom etter straffeprosessloven § 44.
- (2) Ved tiltalebeslutning 8. oktober 2024 ble A, født 00.00.2003, satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 275, jf. § 16, to overtredelser av straffeloven § 263, to overtredelser av straffeloven § 189 andre ledd, overtredelse av straffeloven § 271 og overtredelse av straffeloven 351 første ledd.
- (3) Ved Haugaland og Sunnhordland tingretts dom 20. november 2024 ble A dømt etter tiltalen til fengsel i seks år, til å tåle inndragning av tre kniver, samt til å betale erstatning. Dommen var en tilleggssdom til Hordaland tingretts dom av 23. mai 2024.
- (4) A anket over dommen til Gulating lagmannsrett. I Gulating lagmannsretts dom 27. mars 2025 ble A frifunnet for tiltalen post II a. Han ble ellers dømt i henhold til tiltalen. Straffen og oppreisningserstatningen ble som i tingretten.
- (5) A anket dommen til Høyesterett. Anken gjaldt saksbehandlingen, reaksjonsfastsettelsen og idømmelsen av det sivile krav. Som saksbehandlingsfeil ble det anført mangelfulle domsgrunner, blant annet under henvisning til at gjengivelsen av en uttalelse fra Helse Fonna inneholdt en uttalelse om skadeomfang som ikke finnes i saken. Den uriktige delen av uttalelsen lød slik:

«Skadeomfanget var av livstruende art og det må antas at pasienten hadde avgått med døden dersom han ikke hadde fått umiddelbar helsehjelp. Biten av lungen som ble fjernet regnes som ubetydelig med hensyn til pasientens fremtidige lungefunksjon. Han burde ha mulighet for fullstendig rekonvalesens, dog kan man ikke garantere for eventuell smerteproblematikk eller senkomplikasjoner som måtte oppstå.»

- (6) Lagmannsrettens leder rettet dommen 5. mai 2025 etter straffeprosessloven § 44, ved å stryke denne delen fra sitatet.
- (7) *A* har anket over rettingsbeslutningen. Det anføres at den uriktige gjengivelsen utgjør en saksbehandlingsfeil som ikke kan rettes. Rettingsadgangen gjelder ikke alvorlige feil i faktumgrunnlaget som kan ha preget skyld- og straffespørsmålet. Feilen er i alle tilfeller av et slikt alvor at retting skulle ha vært foretatt av den samlede rett. Kravet til rettferdig rettergang i EMK artikkel 6 er ikke oppfylt.
- (8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle. Det anføres at det er tale om en utvilsom feil, som kan rettes uten begjæring fra partene og uten kontradiksjon.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og om en retting går videre enn loven hjemler, jf. straffeprosessloven § 47 første ledd.
- (10) Straffeprosessloven § 44 første punkt lyder slik:
- «Er det i dommen skrivefeil eller regnefeil eller andre åpenbare uriktigheter eller utelatelser, skal retten selv eller den høyere rett som får saken, rette dem av eget tiltak.»
- (11) Det følger av § 47 at en rettingsbeslutning kan ankes «på grunn av feil ved saksbehandlingen eller fordi en retting går videre enn loven hjemler». Spørsmålet for ankeutvalget er om lagmannsrettens sletting av de aktuelle setningene i sitatet fra Helse Fonnas uttalelse, gjaldt «skrivefeil eller regnefeil eller andre åpenbare uriktigheter eller utelatelser».
- (12) Flertallet – *dommerne Falkanger og Falch* – er kommet til at de aktuelle setningene var «åpenbare uriktigheter», og at lagmannsretten derfor kunne slette dem i medhold av § 44. Setningene gjenfinnes ikke i Helse Fonnas uttalelse, og det er derfor åpenbart at de er kommet inn i sitatet ved en feil. Isolert sett beskriver setningene skader på lungene, men det fremgår flere andre steder i dommen at lungene var uskadet. Sakkyndig Ellingsens rapport siteres rett under, og der fremgår det uttrykkelig at det «ikke [ble] påvist skader av hjertet, lungene eller av de store blodkarene i brystet». Lenger ned i dommen siterer dessuten lagmannsretten Helse Fonnas uttalelse riktig, og under vurderingen av forsett sies det at «stikket ikke traff hjerte eller lunger». Det er derfor ingen tvil om hvilket faktum lagmannsretten har bygget på.
- (13) Det er uklart hvordan de aktuelle setningene har havnet i sitatet, men det får ikke betydning. Under enhver omstendighet er det tale om «åpenbare uriktigheter».
- (14) Da det ikke kan ha vært tvil om hvordan rettingen skulle foretas, var det ikke en feil at slettingen ble gjort av rettens leder, jf. straffeprosessloven § 44 andre og tredje punkt.
- (15) Mindretallet – *dommer Østensen Berghund* – er kommet til at en slik retting av domspremissene går utover hva som omfattes av straffeprosessloven § 44 første punkt. Et sentralt tema i saken var *hvordan* skaden oppsto. Både type skade og omfanget av denne kan kaste lys over dette. Anken over dommen til Høyesterett er blant annet begrunnet i at lagmannsretten har lagt et uriktig faktum til grunn, og at det uriktige sitatet støtter oppunder det. Det er også vist til at lagmannsretten har lagt til grunn motstridende opplysninger. Etter mindretallets syn er adgangen til å rette domspremissene i et slikt tilfelle snever.

- (16) Mindretallet bemerker at begrepet «åpenbare uriktigheter» i Keiserud mfl., straffeprosessloven, Lovkommentar, § 44, Juridika, revidert 1. januar 2025, er beskrevet som feil der «det må være klart for enhver med innsikt i reglene på området at det er gjort en feil.» I saken her er det for andre enn de involverte i saken, umulig å oppdage feilen. Selv om aktor og forsvarer er enige om at de aktuelle setningene ikke fremgår av uttalelsen fra Helse Fonna, er det fortsatt uavklart hvor opplysningene faktisk stammer fra.
- (17) Lagmannsretten foretok retting av eget tiltak etter at domfelte hadde anket dommen til Høyesterett. Etter mindretallets syn skulle lagmannsretten overlatt til Høyesterett å vurdere de feilene som er anført i anken, og den eventuelle betydningen av disse.
- (18) Kjennelsen er avsagt under dissens.

S L U T N I N G

Anken forkastes.

Ingvald Falch
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)